

תלמוד בבלי – מסכת בכורות

פרק רביעי - עד כמה

עריכה: אבי גורמן

[כו ע"ב]

מתני:

עד כמה ישראל חייבין ליטפל בבכור?

בדקה - שלשים יום, ובגסה חמשים – יום.

ר' יוסי אומר: בדקה - שלשה חדשים.

אמר לו הכהן בתוך הזמן - תנהו לי. הרי זה לא יתננו לו.

ואם בעל מום הוא, ואמר לו - תנהו לי שאוכלנו, מותר.

ובשעת המקדש: אם היה תמים, אמר לו - תן ואקרבנו, מותר.

הבכור נאכל שנה בשנה, בין תם בין בעל מום, שנאמר: (דברים טו, כ) "לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה".

נולד לו מום בתוך שנתו, רשאי לקיימו כל שנים עשר חדש.

(לאחר י"ב חדש) אינו רשאי לקיימו אלא לי יום.

גמ':

מנה"מ?

אמר רב כהנא:

דאמר קרא: (שמות כב, כח) "בכור בניך תתן לי. כן תעשה... לצאנך". "מלאתך

ודמעך לא תאחר. ... כן תעשה לשורך".

איפוך אנא?

מסתברא - דמקדס למקדס, דמאחר לדמאחר.

אדרבה, דסמיך ליה לדסמיך ליה?

אלא אמר רבא:

אמר קרא: "תעשה" - הוסיף לך הכתוב עשייה אחרת בשורף.

ואימא – שיתין?

לא מסרך הכתוב אלא לחכמים.

תניא נמי הכי:

"בכור בניך תתן לי. כן תעשה ... לצאנך" - יכול אף לשורף?

תלמוד לומר: "תעשה" - הוסיף לך הכתוב עשייה אחרת בשורף, לא מסרך הכתוב אלא לחכמים.

מכאן אמרו: עד כמה ישראל חייבין להטפל בבכור?

בבהמה דקה - שלשים יום, בגסה - חמשים יום.

רבי יוסי אומר: בדקה שלשה חדשים, מפני שטפולה מרובה.

תנא: מפני ששיניה דקות.

אם אמר לו הכהן בתוך הזמן - תנהו לי, הרי זה לא יתן לו:

מאי טעמא?

אמר רב ששת: מפני שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות.

תנו רבנן:

הכהנים והלויים והעניים, המסייעים בבית הרועים ובבית הגרנות ובבית המטבחים, אין נותנין להם תרומה ומעשר בשכרן.

ואם עושין כן – חיללו, ועליהן הכתוב אומר: (מלאכי ב, ח) "שחתם ברית הלוי", ואומר: (במדבר יח, לב) "ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו".

מאי – "ואומר"?

וכי תימא - מיתה לא, ת"ש: "ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו".

ובקשו חכמים לקונסן, ולהיות מפרישין עליהן תרומה משלם.

ומפני מה לא קנסום?

דלמא אתי לאפרושי מן הפטור על החיוב.

ובכולן, יש בהן [כז ע"א] טובת הנאה לבעלים.

כיצד?

ישראל שהפריש תרומה מכריו, ומצאו ישראל אחר ואמר לו - הא לך סלע זה ותנהו לבן בתי כהן, מותר.

אם היה כהן לכהן, אסור.

ותנא, מאי טעמא לא קאמר מתנות כהונה?

אמר לך: תרומה דקדושת הגוף היא, דכיון דלא מתחלא - לא אתי למיטעי בה. הני - כיון דקדושת דמים נינהו, אתי למיטעי בהון, דבר מיתחל קדושתיהו אארבעה זוזי, ואתא למינהג בהן מנהג דחולין.

אמר רבא: תרומת חוצה לארץ אין בה משום כהן המסייע בבית הגרנות.

רב חמא - יהיב ליה לשמעיה.

אמר שמואל: תרומת חוצה לארץ - בטילה ברוב.

רבה - מבטלה ברוב, ואוכל לה בימי טומאתו.

רב הונא בריה דרב יהושע - כי מתרמי ליה חמרא דתרומה, הוה רמי תרי נטלי דחולין וחדא נטלא דתרומה, ושקיל חד. מיכן ואילך - רמי חדא ושקיל חדא.

ואמר שמואל: תרומת חוצה לארץ - אוכל והולך ואח"כ מפריש.

ואמר שמואל: אין תרומת חוצה לארץ אסורה, אלא במי שהטומאה יוצאה עליו מגופו.

והני מילי - באכילה, אבל בנגיעה - לית לן בה.

אמר רבינא: הילכך, נדה קוצה חלה - ואוכל לה כהן קטן. ואי ליכא כהן קטן, שקלה לה בריש מסא ושדיא בתנורא, והדר מפרשא חלה אחריתי - כי היכי דלא תשתכח תורת חלה, ואוכל לה כהן גדול.

רב נחמן ורב עמרם ורמי בר חמא, הוו קאזלי בארבא. סליק רב עמרם לאפנויי.
אתאי ההיא איתתא, עלת קמיהו. אמרה להו: טמא מת - מהו שיטבול ואוכל תרומת
חוצה לארץ?

אמר ליה רב נחמן לרמי בר חמא: [כז ע"ב] וכי הזאה יש לנו?
אמר ליה רמי בר חמא: לא ליחוש ליה לסבא?
אדהכי, אתא רב עמרם, אמר להו: הכי אמר רב: טמא מת - טובל ואוכל בתרומת
חוצה לארץ.
ולית הלכתא כוותיה.

(ד)אמר מר זוטרא משמיה דרב ששת: טמא שרץ - טובל ואוכל בתרומת חוצה לארץ.
ולית הלכתא כוותיה.

בכור נאכל שנה בשנה כו' :

מדקאמר: נולד בו מום בתוך שנתו, למימרא - דלשנה ידיה מנינן.
מנא הני מילי?
דאמר רב יהודה אמר רב: דאמר קרא - (דברים טו, כ) "לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה
בשנה": איזוהי שנה שנכנסת בחברתה? - הוי אומר שנה של בכור.
דבי (רב) [רבי] תנא: "שנה בשנה" - יום אחד בשנה זו, ויום אחד בשנה זו, לימד על
הבכור שנאכל לשני ימים ולילה אחד.
(דבי רב) [ולדבי רבי] מנא להו?
ילפי מקדשים.
וקדשים גופייהו – מנלן?
אמר רב אחא בר יעקב: אמר קרא (ויקרא יב, ו) "כבש בן שנתו": שנתו שלו - ולא שנה
של מנין עולם.
ורב - נאכל לשני ימים ולילה אחד, מנא ליה?

נפקא ליה (במדבר יח, יח) מ-"ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין" - הקישו הכתוב לחזה ושוק של שלמים, מה להלן - שני ימים ולילה אחד, אף כאן - שני ימים ולילה אחד [כח ע"א]

ואידך: אי מהתם - איכא למימר חזה ושוק של תודה.

ואידך: אמר קרא - "לך יהיה", הוסיף לך הכתוב הויה אחרת בבכור.

ואידך: (הא) [אין] מהתם - איכא למימר האי (יהיה לך) ["לך יהיה"] - לימד על בכור בעל מום שנותנו לכהן, שלא מצינו לו בכל התורה כולה.

ואידך אמר: "ובשרם" - אחד תם ואחד בעל מום.

ואידך: "ובשרם" - דהני בכורות דכולהו ישראל קאמר.

נולד לו מום בתוך שנתו - רשאי לקיימו כל י"ב חדש:

איבעיא להו: היכי קאמר? - נולד לו בתוך שנתו רשאי לקיימו כל י"ב חדש ולאחר שנתו נמי שלשים, או דלמא היכא דנולד בו מום בתוך שנתו - רשאי לקיימו כל שנים עשר חדש ותו לא, והיכא דנולד לו אחר שנתו - אינו רשאי לקיימו אלא שלשים?

ת"ש:

דתניא:

בכור בזמן הזה -

עד שלא נראה להראותו לחכם, רשאי לקיימו שנים ושלוש שנים.

ומשנראה להראותו לחכם, נולד לו מום בתוך שנתו - רשאי לקיימו כל שנים עשר חדש. אחר שנתו - אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת, אבל מפני השבת אבידה לבעלים אמרו - רשאי לקיימו שלשים יום.

ועדיין תיבעי לי: שלשים יום אחר שנתו, או דלמא קודם שנתו?

ת"ש:

נולד לו מום בחמשה עשר יום בתוך שנתו - משלימין לו חמשה עשר יום אחר שנתו.

- ש"מ.

מסייע לרבי אלעזר, דאמר רבי אלעזר: נותנין לו שלשים יום משעה שנולד בו מום.

איכא דאמרי :

א"ר אלעזר :

מנין לבכור שנולד בו מום בתוך שנתו שנותנין לו שלשים יום אחר שנתו? –
שנאמר : (דברים טו, כ) "לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה" : איזו הן ימים
החשובין שנה - הוי אומר אלו שלשים יום.

מיתיבי :

נולד לו מום בחמשה עשר יום בתוך שנתו - משלימין לו חמשה עשר יום אחר
שנתו.

- השלמה – אין, מיהבא – לא!

תויבתא דרבי אלעזר – תיובתא.

מתני' :

השוחט את הבכור ומראה את מומו –

ר' יהודה – מתיר.

רבי מאיר אומר : הואיל ונשחט שלא ע"פ מומחה, אסור.

מי שאינו מומחה ורואה את הבכור ונשחט על פיו, הרי זה יקבר - וישלם מביתו.

גמ' :

אמר רבה בר בר חנה :

בדוקין שבעין - דכולי עלמא לא פליגי דאסור, מפני שהן משתנין ;

לא נחלקו אלא במומין שבגוף : דרבי מאיר סבר - גזרינן מומין שבגוף אטו

דוקין שבעין, ורבי יהודה סבר - לא גזרינן מומין שבגוף אטו דוקין שבעין.

תניא נמי הכי :

השוחט את הבכור ומראה את מומו –

ר' יהודה אומר: בדוקין שבעין - אסור, מפני שהן משתנין. במומין שבגוף – מותר, מפני שאין משתנין.

רבי מאיר אומר: אחד זה ואחד זה – אסור, מפני שהן משתנין.

- "מפני שהן משתנין" - סלקא דעתך? מומין שבגוף מי משתנין? - אלא "מפני המשתנין".

אמר רב נחמן בר יצחק: [כח ע"ב]

מתני' - נמי דיקא:

ר' מאיר אומר: הואיל ונשחט שלא על פי מומחה – אסור.

- שמע מינה קנסא קא קניס רבי מאיר - שמע מינה.

איבעיא להו:

"מפני המשתנין" - וכולהו משתני, או דלמא - איכא דמשתני ואיכא דלא משתני?

למאי נפקא מינה?

לאכחושי סהדי. אי אמרת - כולהו משתני, שקרי נינהו. ואי אמרת - איכא דמשתני ואיכא דלא משתני, סמכינן עליהו.

מאי?

ת"ש:

דאמר רבה בר בר חנה: שח לי רבי יאשיה דמן אושא: בא ואראך בדוקין, שהן משתנים.

- מדקאמר ליה: "בא ואראך", מכלל דאיכא דמשתני ואיכא דלא משתני!

מי שאינו מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו, הרי זה יקבר - וישלם מביתו:

לימא - תנן סתמא כר' מאיר?

דלמא בדוקין שבעין - ודברי הכל.

תנא:

כשהוא משלם, משלם - רביע לדקה, ומחצה – לגסה.

מאי טעמא?

אמר רב פפא: זה - הפסד מרובה, וזה - הפסד מועט.

אי הכי, לפום פסידא - לישלם?

אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב אחא בר איקא: משום גזירת מגדלי בהמה דקה - נגעו בה.

מתני:

דן את הדין, זיכה - את החייב, וחייב - את הזכאי, טימא - את הטהור, וטיהר - את הטמא, מה שעשה – עשוי וישלם מביתו. ואם היה מומחה לב"ד - פטור מלשלם.

גמ':

לימא, תנן סתמא כר' מאיר - דדאין דינא דגרמי?
א"ר אילעא אמר רב: כגון שנשא ונתן ביד.
בשלמא, חייב את הזכאי - כגון שנשא ונתן ביד. אלא, זיכה את החייב - היכי דמי? - אי דאמר ליה - פטור אתה, והא לא נשא ונתן ביד?!
אמר רבינא: כגון שהיה לו משכון, ונטלו הימנו.
טימא את הטהור - דאגע בהו שרץ.
טיהר את הטמא - שעירבן עם פירותיו.

מתני':

ומעשה בפרה שניטלה האם שלה - והאכילה רבי טרפון לכלבים. ובא מעשה לפני חכמים ביבנה – והתירוה, (ואמר) [שאמר] תודוס הרופא: אין פרה וחזירה יוצאה מאלכסנדריא של מצרים, שאין חותכין האם שלה בשביל שלא תלד.

אמר רבי טרפון : הלכה חמורך טרפון.

אמר לו ר' עקיבא : ר' טרפון, אתה - מומחה לב"ד, וכל המומחה לב"ד - פטור מלשלם.

גמ' :

ותיפוק ליה - דטעה בדבר משנה, וטעה בדבר משנה – חוזר?

חדא ועוד, קאמר. חדא - דטעה בדבר משנה חוזר. ועוד, א"נ בשיקול הדעת טעיתה, מומחה לב"ד אתה, וכל המומחה לב"ד - פטור מלשלם.

מתני' :

הנוטל שכר להיות רואה את הבכורות - אין שוחטין על פיו, אא"כ היה מומחה [כט ע"א] כאילא ביבנה - שהתירו לו (ביבנה) חכמים להיות נוטל ארבע איסרות לבהמה דקה וששה לגסה בין תם ובין בעל מום.

גמ' :

מ"ט?

האי - נפיש טירחיה, והאי - לא נפיש טירחיה.

בין תם ובין בעל מום :

בשלמא, בעל מום - משום דקא שרי ליה. אלא תם – אמאי?

דא"כ אתי למיחשדיה, ואמרי : האי בעל מום, תם הוא, והאי דקא שרי ליה - משום אגרא.

אי הכי, תם נמי – אמרי : בעל מום הוא, והאי דלא קשרי ליה, סבר כי היכי דלשקול אגריה זימנא אחריתי?

חד זימנא - תקינו ליה רבנן, תרי זימני - לא תקינו ליה רבנן.

מתני' :

הנוטל שכרו לדון - דיניו בטילים.

להעיד- עדותיו בטילין.

להזות ולקדש - מימיו מי מערה, אפרו אפר מקלה.

אם היה כהן מטמאהו מתרומתו - מאכילו ומשקו וסכו ;

ואם היה זקן - מרכיבו על החמור ;

ונותן לו שכרו כפועל.

גמ' :

מנהגי מילי?

אמר רב יהודה אמר רב : דאמר קרא – (דברים ד, ה) : "ראה למדתי אתכם וגו' " - מה אני בחנם, אף אתם בחנם.

תניא נמי הכי :

"כאשר צוני ה' אלהי" - מה אני בחנם, אף אתם בחנם.

ומניין שאם לא מצא בחנם, שילמד בשכר? - תלמוד לומר : (משלי כג, כג) "אמת קנה".

ומניין שלא יאמר - כשם שלמדתי בשכר כך אלמדנה בשכר? - תלמוד לומר : "אמת קנה, ואל תמכור".

להזות ולקדש - מימיו מי מערה אפרו אפר מקלה :

ורמינהו : המקדש במי חטאת, באפר חטאת, הרי זו מקודשת, אע"פ שהוא ישראל?

אמר אביי : לא קשיא, כאן - בשכר הבאה ומלוי, כאן - בשכר הזאה וקידוש.

דיקא נמי, דקתני הכא – "להזות ולקדש", והתם קתני – "המקדש במי חטאת ובאפר חטאת" - שמע מינה.

אם היה כהן מטמאהו מתרומתו – כו' :

איהו גופיה היכי אזיל?

לבית הפרס דרבנן, דאמר רב יהודה אמר רב: מנפח אדם בית הפרס והולך. [כט ע"ב]
ורב יהודה בר אמי משמיה דרב יהודה אמר: בית הפרס שנידש – טהור.
א"נ: בשאר טומאות, דלא מזהר עליהו.

אם היה זקן - מרכיבו על החמור:

תנא: כפועל בטל.
אמר אביי: כפועל בטל - של אותה מלאכה.

מתני':

החשוד על הבכורות –
אין לוקחין ממנו בשר צבאים, ולא עורות שאינן עבודים.
רבי אליעזר אומר: לוקחין ממנו עורות של נקבה.
ואין לוקחין ממנו - צמר מלובן וצואי, אבל לוקחין ממנו - טוי ובגדים.

גמ':

בשר צבאים - דמיחלף בדעגלה.
ולא עורות שאינן עבודים - הא עבודים זבנינן. אם איתא דבכור הוה, לא הוה טרח
ביה, סבר אי שמעו ביה רבנן - מפסדו לי מינאי.

רבי אליעזר אומר: לוקחין ממנו עורות של נקבה:

מאי טעמא?

מידע ידיע.

ות"ק: א"כ, זכר נמי - החייק לזכרותיה, ואמר: עכברים אכלוה.
ואידך: בי עכברים, מידע ידיע.

ואין לוקחין ממנו צמר - מלובן וצואי :

השתא, צמר מלובן - לא זבנינן, צואי – מיבעיא?
אלא, חדא קתני : צמר מלובן מצואתו.

אבל לוקחין ממנו - טוי ובגדים :

השתא, טוי – זבנינן, בגדים – מיבעיא?
מאי בגדים? - נמטי.

מתני' :

החשוד על השביעית, אין לוקחין ממנו - פשתן ואפילו סרק, אבל לוקחין מהם - טוי ואריג.

גמ' :

השתא, טוי – זבנינן, אריג – מיבעיא?
מאי אריג? - תיכי.

מתני' :

החשוד להיות מוכר תרומה לשום חולין, אין לוקחין ממנו אפילו מים ומלח - דברי רבי יהודה.
רבי שמעון אומר : כל שיש בו זיקת תרומה ומעשרות, אין לוקחין ממנו.

גמ' :

לאתויי מאי?
לאתויי קרבי דגים - דמערבי בהו שמן זית.

ההוא טבחא דהוה חשוד לזבוני [ל ע"א] תרבא דאטמא, במר דכנתא.

קנסיה רבא לזבוני, אפי' אמגוזי.

אמר ליה רב פפא לרבא: כמאן? - כרבי יהודה? - אי כרבי יהודה אפי' מים ומלח נמי!
לעולם - ר' שמעון, ובאיסורא דגופיה קנסינן ליה. סתם דרדקי - גרו באמגוזי, ואזיל
ומשבש לבני טבחי וגרי להו באמגוזי - ומייתו ליה תרבא דאטמא, ומזבין ליה במר
דכנתא.

מתני':

החשוד על השביעית - אינו חשוד על המעשרות.

החשוד על המעשרות - אינו חשוד על השביעית.

החשוד על זה ועל זה - חשוד על הטהרות.

ויש שהוא חשוד על הטהרות - ואינו חשוד לא על זה ולא על זה.

זה הכלל: החשוד על דבר - לא דנו ולא מעידו.

גמ':

מאי טעמא?

שביעית - לא בעיא חומה. מעשר - כיון דבעי חומה, חמיר ליה.

החשוד על המעשר:

מאי טעמא?

מעשר - אית ליה פדיון. שביעית - כיון דקא מיתסרא ליה ולית ליה פדיון, חמירא ליה.

החשוד על זה ועל זה:

כיון דחשיד אדאורייתא - כ"ש אדרבנן.

ויש חשוד על הטהרות:

מאי טעמא?

נהי אדרבן - חשיד, אדאורייתא - לא חשיד.

ורמינהי :

נאמן על הטהרות - נאמן על שביעית.

- הא חשיד, חשיד!

א"ר אילעי : מתני' כשראינוהו שנוהג בצינעא בתוך ביתו.

ר' ינאי ברבי ישמעאל אמר : כגון דהוה חשיד לתרוייהו, ואתא קמי רבן וקביל אתרוייהו, והדר איחשד אחד מינייהו. דאמרינן : מיגו דחשיד אהא, חשיד נמי אאידך.

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן :

זו דברי ר' עקיבא סתימתאה, אבל חכמים אומרים : חשוד על השביעית - חשוד על המעשר.

מאן חכמים?

רבי יהודה. דבאתריה דר' יהודה, שביעית חמירא להו.

דההוא דהוה קרי ליה לחבריה - דיירא בר דיירתא. א"ל : תיתי לי, דלא אכלי פירות שביעית כוותך.

איכא דאמרי :

אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן :

זו דברי ר' עקיבא סתימתאה, אבל חכמים אומרים : חשוד על המעשר חשוד על השביעית.

ומאן חכמים?

רבי מאיר היא, דאמר : חשוד לדבר אחד - הוי חשוד לכל התורה כולה.

רבי יונה ור' ירמיה - תלמידי ר' זעירא, ואמרי לה : ר' יונה ור' זעירא - תלמידי ר' יוחנן :

חד אמר - אבל חכ"א : חשוד על השביעית [ל ע"ב] - חשוד על המעשר, ומאן חכמים - ר' יהודה.

וחד אמר : החשוד על המעשר - חשוד על השביעית, ומאן חכמים - ר' מאיר. דתניא :
עם הארץ שקיבל עליו דברי חבירות ונחשד לדבר אחד, נחשד לכל התורה כולה
- דברי רבי מאיר.
וחכמים אומרים : אינו נחשד אלא לאותו דבר בלבד.
הגר שקיבל עליו דברי תורה, אפי' נחשד לדבר אחד - הוי חשוד לכל התורה
כולה, והרי הוא כישראל מומר.
- נפקא מינה : דאי קדיש - קידושיו קידושין.

ת"ר :

הבא לקבל דברי חבירות חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו.
עובד כוכבים שבא לקבל דברי תורה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו. ר'
יוסי בר' יהודה אומר : אפי' דקדוק אחד מדברי סופרים.
וכן בן לוי שבא לקבל דברי לוי, וכהן שבא לקבל דברי כהונה, חוץ מדבר אחד
- אין מקבלין אותו, שנאמר : (ויקרא ז, לג) "המקריב את דם השלמים וגו' " -
העבודה המסורה לבני אהרן - כל כהן שאינו מודה בה, אין לו חלק בכהונה.

ת"ר :

הבא לקבל דברי חבירות, אם ראינוהו שנוהג בצינעה בתוך ביתו - מקבלין
אותו, ואחר כך מלמדין אותו. ואם לאו, מלמדין אותו ואחר כך מקבלין אותו.
ר"ש בן יוחי אומר : בין כך ובין כך, מקבלין אותו והוא למד כדרכו והולך.

ת"ר :

מקבלין לכנפים, ואח"כ מקבלין לטהרות.
ואם אמר : איני מקבל אלא לכנפים - מקבלין אותו.
קיבל לטהרות ולא קיבל לכנפים - אף לטהרות לא קיבל.

ת"ר :

עד כמה מקבלין אותו?

בית שמאי אומרים : למשקין - שלשים יום, לכסות - שנים עשר חודש.

ובית הלל אומרים : אחד זה ואחד זה - לשנים עשר חודש.

אם כן, הוה ליה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל!!

אלא, בית הלל אומרים : אחד זה ואחד זה – לשלשים.

(סימן חב"ר תלמי"ד תכל"ת מכ"ם חז"ר גבא"י בעצמ"ו)

תנו רבנן :

הבא לקבל דברי חבירות - צריך לקבל בפני שלשה חבירים. ובניו ובני ביתו -
אינן צריכין לקבל בפני שלשה חבירים.

רבן שמעון בן גמליאל אומר : אף בניו ובני ביתו - צריכין לקבל בפני שלשה
חבירים, לפי שאינו דומה חבר שקיבל, לבן חבר שקיבל.

תנו רבנן :

הבא לקבל דברי חבירות - צריך לקבל בפני ג' חבירים.

ואפילו תלמיד חכם - צריך לקבל בפני שלשה חבירים.

זקן ויושב בישיבה - אינו צריך לקבל בפני שלשה חבירים, שכבר קיבל עליו
משעה שישב.

אבא שאול אומר : אף תלמיד חכם - אינו צריך לקבל בפני שלשה חבירים. ולא
עוד, אלא שאחרים מקבלין לפניו.

אמר רבי יוחנן : בימי בנו של רבי חנינא בן אנטיגנוס - נשנית משנה זו.

רבי יהודה ור' יוסי - איסתפק להו מילתא בטהרות. שדרו רבנן לגבי בנו של ר' חנינא
בן אנטיגנוס. (א)זילו, אמרו ליה - לעיין בה.

אשכחיה דקא טעין טהרות.

אותיב רבנן מדידיה לגבייהו, וקאי איהו לעיוני בה.

אתו אמרי ליה לר' יהודה ור' יוסי.

אמר להו ר' יהודה : אביו של זה - ביזה תלמידי חכמים, אף הוא - מבזה תלמידי
חכמים!

אמר לו ר' יוסי: כבוד זקן, יהא מונח במקומו. אלא מיום שחרב בית המקדש נהגו כהנים סילסול בעצמן, שאין מוסרין את הטהרות לכל אדם.

תנו רבנן:

חבר שמת, אשתו ובניו ובני ביתו - הרי הן בחזקתן, עד שיחשדו.
וכן חצר שמוכרין בה תכלת - הרי היא בחזקתה, עד שתיפסל.

תנו רבנן:

אשת עם הארץ שנשאת לחבר, וכן בתו של עם הארץ שנשאת לחבר, וכן עבדו של עם הארץ שנמכר לחבר - כולן צריכין לקבל דברי חבירות בתחלה.
אבל אשת חבר שנשאת לעם הארץ, וכן בתו של חבר שנשאת לעם הארץ, וכן עבדו של חבר שנמכר לעם הארץ - אין צריכין לקבל דברי חבירות בתחלה.
ר"מ אומר: אף הן צריכין לקבל עליהן דברי חבירות לכתחלה.
ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ: מעשה באשה אחת שנשאת לחבר - והיתה קומעת לו תפילין על ידו. נשאת לעם הארץ - והיתה קושרת לו קשרי מוכס על ידו.

[לא ע"א]

תנו רבנן:

וכולן שחזרו בהן, אין מקבלין אותן עולמית - דברי ר' מאיר.
רבי יהודה אומר: חזרו במטמוניות - אין מקבלין אותן, בפרהסיא - מקבלין אותן.
איכא דאמרי: אם עשו דבריהן במטמוניות - מקבלין אותן, בפרהסיא - אין מקבלין אותן.
ר"ש ור' יהושע בן קרחה אומרים: בין כך ובין כך - מקבלין אותן, משום שנאמר: (ירמיהו ג, יד) "שובו בנים שובבים".
א"ר יצחק איש כפר עכו, אמר ר' יוחנן: הלכה כאותו הזוג.

ת"ר:

בראשונה היו אומרים : חבר ונעשה גבאי - דוחין אותו מחבירתו. פירש - אין מקבלין אותו.

חזרו לומר : פירש - הרי הוא ככל אדם.

רב הונא בר חייא, איצטריכא ליה שעתא. הוה עייל גביה רבה ורב יוסף, וארבע מאה זוגא דרבנן. שמע דאתו, קטיר להו ארבע מאה תכתקי.

לסוף, שמעו דנעשה גבאי.

שלחו ליה : זיל לחשיבותיה, זיל לקדמותיה.

שלח להו : הדרי בי.

רב יוסף - לא אזל.

רבה - אזל.

רב יוסף אמר : תנינא - פירש, אין מקבלין אותו.

רבה אמר : תנינא - חזרו לומר, פירש - הרי הוא ככל אדם.

תנו רבנן :

כל הבכורות - אדם רואה, חוץ משל עצמו.

ורואה את קדשיו, ואת מעשרותיו, ונשאל על טהרותיו.

אמר מר : כל הבכורות אדם רואה, חוץ משל עצמו.

במאי עסקינן?

אילימא, בחד? - מי מהימן?

אלא בתלתא? - ומי חשידי? - והתנן : מיאנה או שחלצה בפניו - ישאנה, מפני שהוא בית דין!!

לעולם, בחד. וכדאמר רב חסדא א"ר יוחנן : ביחיד מומחה, הכא נמי - ביחיד מומחה.

ורואה את קדשיו - דאי בעי מיתשיל עלייהו.

ומעשרותיו - דאי בעי שדי ביה מומא בכוליה עדריה.

ונשאל על טהרותיו - דהא חזא ליה בימי טומאתו.

